

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЗИЧНОЇ ГЕОГРАФІЇ ТА РАЦІОНАЛЬНОГО
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету
 /доц. Калинич І.В./
« 31 » серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА СТАТИСТИКА

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціально-економічна статистика» для здобувачів вищої освіти галузі знань 10 Природничі науки спеціальності 106 Географія освітньої програми «Географія».

Розробники: Славів Р.В., доцент, к. е. н., доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри Поп С.С.

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Голова методичної комісії Потіш Л.А.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	2-й	4-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	3-й	7-й
	Лекції:	
	34 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	10 год.	2 год.
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Статистична інформація – основа для прийняття будь-яких рішень в управлінні соціально-економічними об'єктами. Методологія збору такої інформації сформувалась порівняно давно, однак у зв'язку із змінами в соціально-економічному середовищі зазнає постійного вдосконалення. Це зумовлює коригування й відповідних навчальних видань. Статистика є основою для побудови кількісних моделей керування економічними та соціальними системами.

Мета даної дисципліни – викладення теоретичних і методичних засад збору, обробки і аналізу інформації про масові соціально-економічні явища і процеси з урахуванням змін, зумовлених впровадженням міжнародних стандартів обліку і статистики в Україні.

Завдання вивчення дисципліни:

- забезпечити всебічне дослідження, аналіз і поглиблене розуміння соціальних і економічних процесів, що відбуваються в суспільстві;
- прогнозувати на майбутнє розвиток і зміну соціальних і економічних процесів у суспільстві при розробці й проведенні відповідної соціально-економічної політики.
- все стороннє і глибоке вивчення стану і розвитку усіх галузей економіки, різних соціальних і економічних процесів, їх тенденцій та закономірностей, на основі науково обґрунтованої системи показників;
- аналіз структури економіки і технічно-економічних зрушень в ній;
- аналіз даних і оцінка екстенсивних та інтенсивних чинників розвитку соціальної та економічної сфер;
- виявлення взаємозв'язку і пропорцій у суспільному виробництві;
- оцінка резервів росту суспільного виробництва;
- характеристика стану соціально-економічного розвитку країни у міждержавному порівнянні.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Фахових компетентностей:

ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки.

ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.

ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Соціально-економічна статистика» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 1.5 Вища математика з основами математичної статистики;

ОК 2.2 Загальне землезнавство;

ОК 2.23 Рекреаційна географія;

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми **Географія**, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.	ПРН - 1
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.	ПРН - 5
Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.	ПРН - 6
Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових.	ПРН - 7
Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.	ПРН - 8

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Соціально-економічна статистика**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти працювати з нормативно-правовими актами, науковою літературою, методичними матеріалами в галузі статистики.	ПРН - 1
Знати процеси постановки аналітичної задачі, процедури збору та систематизації первинних статистичних даних та їх наочного подання; специфічні методи і прийоми, за допомогою яких аналізується соціальна та економічна статистична інформація на мікро -і макро -рівнях.	ПРН - 5
Вміти аналізувати зміни соціально - економічних явищ в часі і в просторі; виявляти і вимірювати взаємозв'язок між соціально-економічними явищами і процесами.	ПРН - 7
Аналіз змін соціально - економічних явищ в часі і в просторі; виявлення і вимірювання взаємозв'язку між соціально-економічними явищами і процесами	ПРН - 6
Вміти будувати аналітичні моделі соціально-економічних явищ і процесів, оцінювати роль окремих факторів у зміні цих явищ у просторі та часі; прогнозувати соціально-економічну ситуацію на основі аналізу поточних статистичних даних	ПРН - 8

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методами навчання є. словесні (лекція, пояснення, бесіда, розповідь), практичні (вправи, практичні роботи, тестування), наочні методи (ілюстрації, демонстрації).

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є опитування теоретичного матеріалу, письмові самостійні роботи на розв'язування задач, тестів, підготовка слайдових презентацій (у програмі «Microsoft Power Point»).

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування на практичних заняттях та розв'язування задач.

Форма модульного контролю: у формі контрольної роботи за темами змістовних модулів.

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит у формі усної перевірки знань – відповідей на питання, що додаються, а також розв'язування задач.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100
7	7	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... – теми лекційних занять

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
8	8	8	8	9	9		

T1, T2 ... – теми лекційних занять

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	3	15	2	20
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	15	1	15
Презентація	1	20		
Реферат			1	15
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	6	100	6	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна виконується у письмовій формі і містить два теоретичні і одне практичне завдання – задачу. Теоретичні завдання оцінюються по 20 балів кожне. Практичне - 10 балів.

При оцінюванні знань враховується в першу чергу повнота, правильність і вичерпність відповідей на поставлені в модульних контрольних роботах запитання. Відомість результатів оформлюється за системою ECTS.

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо під час проведення контролю було виявлено:

1. Наявність у студента всебічних, повних, глибоких інтегрованих знань програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання запропонованого варіанту.
2. Вміння студента в письмовій та усній формі чітко, вичерпно і правильно викласти відповіді на питання запропонованого варіанту.
3. Глибоке розуміння студентом взаємозв'язку головних понять і положень предмета, розуміння значення цих положень і понять для майбутньої професії.
4. Високий рівень підготовленості студента з питань курсу до подальшої роботи над вдосконаленням рівня своєї професійної кваліфікації.

У відповідях студентів не має бути значних помилок. Відмінно виконана робота демонструє наявність у студента творчих здібностей.

Оцінка «добре» виставляється, коли студент письмово відповів на всі запитання, засвоїв всю навчальну програму курсу. У відповідях, які оцінені на «добре», можлива не більш як одна незначна помилка або виявлено декілька неточностей. Студент спроможний з допомогою літератури ліквідувати всі недоліки у відповідях.

Оцінка «задовільно» виставляється, коли студент дав відповіді на питання всіх завдань, але при цьому можуть проявитися певні прогалини у засвоєнні програми курсу. У відповідях, які оцінені на «задовільно», можуть зустрітися не більше як одна груба помилка або декілька значних та істотних неточностей.

Оцінка «незадовільно» виставляється за роботу, яка засвідчує про наявність у студента великих та суттєвих прогалин у знаннях основного матеріалу курсу, а у наявних

його письмових відповідях є як принципові, так і грубі помилки. Студенти, які не представили письмові відповіді на модульних контрольних роботах, вважаються такими, що одержали оцінку «незадовільно».

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Іспит проводиться у формі усної перевірки знань – відповідей на питання, а також письмового розв'язування задач. Екзаменаційний білет складається з двох теоретичних питань і задач. Теоретичні завдання оцінюються по 40 балів кожне. Практичне - 20 балів.

За бажанням студента результуюча підсумкова оцінка може бути визначена як інтегрована оцінка засвоєння всіх тем дисципліни і кількісно дорівнює середньому арифметичному балів, отриманих за кожний модуль.

Результати екзамену оцінюються за такою шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен та диференційований залік	Залік
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Студент, який отримав за результатами підсумкового контролю оцінку «незадовільно» (35-59 балів), зобов'язаний перескласти екзамен.

Результати підсумкового контролю знань заносяться до екзаменаційної відомості.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

- Тема 1.** Предмет і метод статистики
- Тема 2.** Статистичне спостереження
- Тема 3.** Зведення статистичних даних
- Тема 4.** Абсолютні і відносні величини
- Тема 5.** Середні величини
- Тема 6.** Аналіз варіації та форми розподілу
- Тема 7.** Аналіз рядів динаміки
- Тема 8.** Індекси

Модуль 2

- Тема 1.** Організація та методологія соціально-економічної статистики
- Тема 2.** Статистика продукції
- Тема 3.** Статистика національних активів
- Тема 4.** Статистика витрат та фінансових результатів діяльності підприємств
- Тема 5.** Статистика цін, тарифів та інфляції
- Тема 6.** Статистика життєвого рівня населення

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання:					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади соціально-економічної статистики.						
Тема 1. Предмет і метод статистики	6	2	0,5			2
Тема 2. Статистичне спостереження	6	2	0,5			3
Тема 3. Зведення статистичних даних	6	2	0,5			3
Тема 4. Абсолютні і відносні величини	5	2	0,5			3
Тема 5. Середні величини	5	2	0,5			3
Тема 6. Аналіз варіації та форми розподілу	5	3	0,5			3
Тема 7. Аналіз рядів динаміки	5	2	0,5			3
Тема 8. Індекси	5	2	0,5			3
Модульна контрольна робота	1		1			
Разом за модуль	45	17	5			23
Модуль 2						
Змістовий модуль 2. Соціально-економічна статистика						
Тема 1. Організація та методологія соціально-економічної статистики	8	3	0,5			3
Тема 2. Статистика продукції	7	3	0,5			3
Тема 3. Статистика національних активів	7	3	1			3
Тема 4. Статистика витрат та фінансових результатів діяльності підприємств	7	3	1			3
Тема 5. Статистика цін, тарифів та інфляції	7	3	0,5			4
Тема 6. Статистика життєвого рівня населення	7	2	0,5			4
Модульна контрольна робота	1		1			3
Разом за модуль	45	17	5			23
Разом за семестр	90	34	10			46

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Зведення статистичних даних	1	1
2	Абсолютні, відносні і середні величини	1	
3	Аналіз варіації та форми розподілу	1	
4	Аналіз рядів динаміки	1	
5	Індекси	1	
6	Організація та методологія соціально-економічної статистики	1	
7	Статистика продукції. Статистика національних активів.	1	1

8	Статистика витрат та фінансових результатів діяльності підприємства	1	
9	Статистика цін, тарифів, та інфляції	1	
10	Статистика життєвого рівня населення	1	
Разом		10	2

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Аналіз тенденції розвитку масових явищ і процесів	4	6
2	Суть і переваги вибіркового спостереження	3	6
3	Способи і методи формування вибірових сукупностей	3	6
4	Види помилок вибірки	3	5
5	Визначення необхідного обсягу вибірки	3	5
6	Чисельність і структура населення	3	5
7	Поняття і показники природного руху (відтворення) населення	3	5
8	Поняття і показники механічного руху (міграції) населення	3	5
9	Коефіцієнт загального приросту населення	3	5
10	Прогнозування чисельності населення	3	5
11	Поняття і показники ринку праці	3	5
12	Показники чисельності та руху найманих працівників	3	5
13	Показники робочого часу та його використання	3	5
14	Статистичні показники витрат та робочого часу	3	5
15	Показники продуктивності праці	3	5
Разом		46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: дидактичні матеріали, сайт електронного навчання, презентаційні матеріали.

Обладнання: навчальні настінні карти (фізичні, економічні, політичні) материків та окремих країн, атласи, статистичні збірники, методичні матеріали з курсу.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Борух В.О., Алямкін Р.В. Економічна статистика: Навч. посіб.– Київ: Ліра-К, 2006. – 318 с.
2. Єріна А.М. та ін. Економічна статистика: Практикум/ А.М.Єріна, О.К.Мазуренко, З.О.Пальян. – Київ: ТОВ "ЕксОб", 2002. – 232 с.
3. Крамченко Л.І., Лутчин Н.П., Москаль Б.С. Економічна статистика: Навч. посіб. – Львів: Новий Світ-2000, 2007. – 364 с.
4. Крамченко Л.І. Статистика ринку товарів і послуг: Навч. посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2007. – 296 с.
5. Рощик І.А. Соціально-економічна статистика: Навч. посібник. – Рівне: Нац. унів. Водн. Госп. Та природокор. НУВГП, 2010 р. – 338 с.
6. Статистика: Підручник/ За ред. С.С. Герасименка. – Київ, 2000. – 467с.
7. Стеценко С.Г. Демографічна статистика з основами демографії: Підручник. – Київ: Вища школа, 2005. – 415 с.
8. Уманець Т.В. Економічна статистика: Навч. посібник. – Київ: Знання, 2006. – 429 с.

9. Фещур Р.В., Барвінський А.Ф., Кічор В.П. Статистика: Навч. посібник. – Львів: Інтелект-Захід, 2001. – 276 с.

Допоміжна література

1. Беркита К.Ф. Економічна статистика: Курс лекцій: Навч.посіб. – Київ: Професіонал, 2004. – 208 с.
2. Гетало В.П. Економічна статистика: Навч. посібник/ В.П.Гетало, В.О.Борух, Р.В.Алямкін. – Полтава: Світоч, 2002. – 212с.
3. Дашинская Н.П., Подхватилина С.С., Теслюк И.Е. и др. Социально-экономическая статистика: Учеб. пособие/ Под ред. С.Р. Нестерович. – Минск: БГЭУ, 2000. – 231 с.
4. Захожай В.Б., Шепітко Г.Ф. Статистика ринку товарів та послуг: Опорний конспект лекцій. – Київ: Вид-во Європ. ун-ту фінансів, 2000. – 63 с.
5. Захожай В.Б., Калина А.В. Статистика труда и занятости: Учеб.-метод. пособие. – Киев: МАУП, 2000. – 80 с.
6. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена Наказом Держкомстату України від 13.01.2004р. №5.
7. Лібанова Е., Палій О. Ринок праці та соціальний захист: Навч.посібник із соціальної політики. – К.: Основи, 2004.
8. Людський розвиток регіонів України: аналіз та прогноз (колективна монографія) / За ред. Е.М. Лібанової. – К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, Держкомстат України, 2007. – 328 с.
9. Методика складання рахунку виробництва за інституційними секторами економіки, затверджена Наказом Держкомстату України від 09.12.2005р. №420.
10. Методика розрахунку ВВП виробничим методом. – К.: Держкомстат України. – 2004.
11. Методологічні положення щодо річного розрахунку ВВП за категоріями кінцевого використання. – К.: Держкомстат України. – 2004.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. <http://ep3.nuwm.edu.ua/3711/1/%D0%A0%D0%BE%D1%89%D0%B8%D0%BA%20%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%97%D0%90%D0%A5.pdf>
2. <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/459/1/%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf>
3. <https://geomap.com.ua/>
4. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. <https://bank.gov.ua/>
6. <http://sfs.gov.ua/>
7. <https://www.kmu.gov.ua/>
8. <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
9. <https://agro.me.gov.ua/ua>
10. <https://www.msp.gov.ua/>
11. <https://dmsu.gov.ua/>